

ΕΤΟΣ Ζ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δέκατος τρίτος

Συνδρομή ἑτησία : Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἀρροῦνται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους, καὶ εἰνὲ ἑτησία — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως : Ὁδὸς Σταδίου, 6

25 Ἀπριλίου 1882

ΑΘΗΝΑΪΣ

[Ἱστορικὸν διήγημα Φερδινάνδου Γρηγοροβίου. Μετάφρασις Σπυρ. Π. Λάμπρου].

Συνίξις· ἰδί σελ. 242.

Δ'.

Ἄρα δὲν ἔλαβε καὶ ἡ Ἀθηναῖς γνῶσιν τινα τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, ἥτις καὶ ἐν Ἀθήναις εἰσέδωκεν ἤδη εἰς τὰς σκέψεις τῶν ἐθνικῶν ; Ἡ θυγάτηρ τοῦ Λεοντίου ἦτο ἠναγκασμένη νὰ ἐρχηται συχνὰ εἰς σχέσεις πρὸς Χριστιανούς, ἐπειδὴ ἴσα ἴσα ἐν τῇ πατρικῇ αὐτῆς πόλει οἱ ὀπαδοὶ ἀφορέτων τῶν ἀλλήλων ἀπαρνούμενων θρησκείων συνέζων καθόλου ἐν εἰρήνῃ. Οἰκογένειαι ἐθνικῶν ἠρίθμουν ἐν τοῖς μέλεσιν αὐτῶν Χριστιανούς· ἀδελφὴ δὲ τις τοῦ Λεοντίου κατοικεῖ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ αὕτη δὲν ἦτο πλέον, ὡς φαίνεται, εἰδωλολάτρις.

Ἄν λοιπὸν ἡ Ἀθηναῖς δὲν ἐδιδάχθη τὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπὸ Χριστιανῶν, ἀλλὰ τοῦλάχιστον καθίστανον αὐτῇ γνωστὰ τὰ χριστιανικὰ δόγματα οἱ ἐθνικοὶ σοφισταί, οἱ διδάσκαλοι αὐτῆς, ἀλλὰ παραμορφοῦντες ταῦτα, ἵνα καταστήσωσιν αὐτῇ φανερά τὰ πλεονεκτήματα τῆς πίστεως τῶν μεγάλων προγόνων ὑπὲρ τὴν θρησκείαν τῶν ἀποστόλων. Ἄν δ' οἱ φιλόσοφοι οὗτοι ἐκλείον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν εἰς τὸ πνευματικὸν βᾶθος καὶ τὸ ἠθικὸν ὕψος τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ μόνον ἐβλεπον τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ ἔκφασιν, δὲν ἦτο δυσχερὲς αὐτοῖς νὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς τὴν μαθητρίαν αὐτῶν φρίκην πρὸς τὸ νέον δόγμα.

Ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία εἶχεν ἀπολέσει ἀπὸ μακροῦ ἤδη τὴν συμπαθῆ νεανικὴν ὄψιν ἣν ἔσχε κατὰ τοὺς χρόνους τῶν πρώτων, ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν μαχαμένων, κοινοτήτων. Τὴν ἀπλήν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου εἶχον διαδεχθῆ αἱ δογματικαὶ ἐρμηνεῖαι καὶ ἐπίνοιαί τῶν θεολόγων, ὡς τῶν αἰρεσιάρχων καὶ νεωτεριστῶν. Εἰς τὴν λατρείαν τῆς ἐκκλησίας εἶχον εἰσδύσει παραστάσεις τοῦ ἐθνισμοῦ συνεπιφέρουσαι τὴν γοητείαν, τὴν θαυματολατρείαν καὶ τὴν δεισιδαιμονίαν. Τὰ χριστιανικὰ σύμβολα, λαμβανόμενα μόνον ἐκ τοῦ πάθους καὶ τοῦ θανάτου, εἶχον ἀποδιωκτικὴν ἀσχημίαν καὶ ἦσαν τόσον ἀτερπῆ διὰ βιοχαρεῖς ἢ κατὰ φύσιν ζῶντας ἀνθρώπους ὅσον ἐν γένει ἡ ἐντολὴ περὶ ἀπαρνήσεως τῶν ἀπολαύσεων τῆς ὥραιας γῆς.

Ἄν τις Ἑλλην ἐθνικὸς, παραβάλλων πρὸς τὰς ἀκτινοβόλους μορφὰς τοῦ Ὀλύμπου τὴν μυθολογίαν τοῦ χριστιανικοῦ οὐρανοῦ, τὰ τάγματα πιστευομένων ἁγίων καὶ μαρτύρων, ὧν τὰ σηπόμενα λείψανα ἐθάπτοντο ὑπὸ τὰς ἁγίας τραπέζας καὶ ἐτιμῶντο ὡς φυλακτὰ, ὡπισθοχώρει ἐκ τρόμου πρὸ τούτων, πᾶς τις ἤθελε συγχωρήσει τὴν αἰσθητικὴν αὐτοῦ εὐπάθειαν. Καὶ περ αὐτὸς καταγελῶν τῶν μωρῶν περὶ θεῶν μύθων τῶν Ἑλλήνων, οὐς ἤδη ὁ Λουκιανὸς εἶχεν ἐκθέσει εἰς ἐμπαιγμὸν, εἶχεν ὅμως τὴν συνείδησιν ὅτι ἡ ἀρχαία θρησκεία ἔπλασε τύπους αἰωνίους θεϊκῆς καλλονῆς καὶ ἡρωικῆς ἀνθρωπότητος, ἐν οἷς ἐσωματοῦτο καὶ ἐξηυγενίζετο ὁ ὅλος κόσμος τῆς φύσεως καὶ τοῦ πνεύματος ἐν μορφαῖς τελείαις.

Δὲν ἠπατάτο δ' ἐν τούτῳ, ἐπειδὴ τὰ ἐθνικὰ ταῦτα ἰδεώδη εἶνε αἰωνίους ἀνθρώπινα καὶ διὰ τούτο ἀδιάφθορα. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκδιώξῃ αὐτὰ ἐκ τοῦ κόσμου καὶ ἀντικαταστήσῃ διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς τύπων, ὥστε ἄνευ αὐτῶν ἡ συμβολικὴ ἡμῶν ἀντίληψις περὶ τοῦ κόσμου καὶ τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὸ ἄπειρον κράτος τῶν ἰδεῶν καὶ πράξεων, ἐν ᾗ ζῆ καὶ κινεῖται, θὰ ἦτο μονομερὲς τις καὶ ἐλλιπής. Ὁ ἀρχαῖος κόσμος τῶν θεῶν εἶνε ἀδιάφθορός τις πλάσις τοῦ τὴν φύσιν ἐν περιχαρείᾳ θεωμένου ἀνθρώπινου πνεύματος, ἡ δ' αἰωνία ἀλήθεια τῆς εἰδωλολατρίας εἶνε ἡ τέχνη. Ἐν ὅτῳ ὑπάρχουσι πεπαιδευμένοι λαοὶ, θέλουσι διατηρεῖσθαι καὶ οἱ τύποι τοῦ ἑλληνικοῦ μύθου ἐν τῇ τέχνῃ, ὡς δὲ οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι πρὸ δύο χιλιετηρίδων καὶ ὡς ἡμεῖς οἱ ζῶντες σήμερον, οὕτω καὶ ὁ ἔσχατος τῶν ὀφιγενεστέρων, καὶ ἂν ἀκόμη ἡ ἀνθρωπότης ἐπινοήτῃ καὶ πλάσῃ ἄπειρα νέα θαύματα τῆς μεγαλονοίας, θὰ θεᾶται μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὴν σοβαρὰν θεϊκὴν ὄψιν τῆς πολυκλητείου Ἡρας καὶ τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου.

Τί λοιπὸν, ἡρώτων οἱ ἐπὶ τῇ κλασικῇ εὐγενεῖᾳ τῆς ἀρχαιότητος ἐναθροόμενοι εἰδωλολάτραι, τί λοιπὸν μέγα, τί ὦρατον εἶχε δυνηθῆ ἐν πλάσῃ ἐπὶ τέσσαρας ὅλους αἰῶνας, καθ' ὅς ἤδη ὑφίστατο, ὁ Χριστιανισμὸς ἐκεῖνος ὁ συνάμα τὴν φύσιν, τὴν τέχνην καὶ τὴν ἐπιστήμην περιφρονῶν ; Τί ἡδύνατο νὰ παραθεσῇ παρὰ τὰ θάνατα ἔργα τῶν Ἑλλήνων ; Εἶνε λοιπὸν εὐνόητον ὅτι ὑπῆρχον ἔτι κατὰ τὸν τέταρτον καὶ πέμπτον μετὰ Χριστὸν αἰῶνα εὐγενεῖς Ἑλληνες ἀντιτασσόμενοι εἰς τὴν διὰ

παντός απομάκρυνσιν ἀπὸ τοῦ θελκτικῆς κόσμου τοῦ ἀρχαίου κάλλους καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τὴν ἀποτινάξιν θρησκείας ἣν εἶχον ἐθισθῆ νὰ θεωρῶσιν ὡς τὴν νόμιμον θρησκείαν μεμορφωμέναν ἀνδρῶν.

Ἡ δὲ θυγάτηρ τοῦ Αἰωνίου ἀνεστράφη ὄλωι ὡς Ἑλληνικὴ ἐθνικὴ ἐν μέσῳ τοιοῦτων ἀντιλήψεων, οὐδαμοῦ δὲ ἠδύνατο νὰ εἶνε τοιαύτη μετὰ μείζονος ἀφελείας καὶ ὀλιγωτέρου κινδύνου ἢ ἐν τῇ μικρᾷ αὐτῆς πατρικῇ πόλει, ταῖς Ἀθήναις. Ὁ ἐθνισμὸς ἐφαίνετο ἐνταῦθα ἐν μέσῳ τῶν κλασικῶν ἀναμνήσεων καὶ τῶν μνημείων τῶν μεγίστων πνευμάτων τῆς Ἑλλάδος ἦττον ἄφρων, ὁ δὲ ἀγὼν τῶν ἀνανεουσῶν τὸν κόσμον ἰδεῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τῆς παλαιωθείσης πίστεως ἦτο ἐνταῦθα ἦττον βίαιος ἢ ἐν ταῖς μεγάλαις τοῦ κράτους πόλεσιν. Αὐτὰ τὰ ἀστικά πράγματα ἐπέβαλλον τὴν ἀνοχὴν τοῦ πατροπαράδοτου ἐθνισμοῦ παρὰ πάσας τὰς κατ' αὐτοῦ δημοσιευμένας ἀπαγορεύσεις τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας.

Ἦδη ἐν ἔτει 380 κατηγορικὸν διάταγμα Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου εἶχε κελεύσει ἵνα πάντες οἱ λαοὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους ὁμολογήσωσι τὴν θρησκείαν τοῦ θεοῦ ἀποστόλου Πέτρου.¹ Ἄλλ' ὁ νόμος οὗτος οὐδαμοῦ ἐξετελέσθη, ἐλάχιστον δ' ἐν Ἑλλάδι. Ἐνταῦθα δὲν ἐπῆλθε βία τις καταστροφῆ ἐθνικῶν ναῶν, ὡς ἐν Συρίᾳ, ἐν Ἀφρικῇ ἢ ἐν Αἰγύπτῳ, ἔνθα τὸ θαυμασιὸν κτίριον τοῦ ἀλεξανδρεωτικῆς Σεραπείου μετὰ πάντων τῶν ἐν αὐτῷ θησαυρῶν τῆς τέχνης ἠρσιπώθη ἐν ἔτει 391. Διὰ τῆς βίας οὐδεὶς ὑπεχρέωθη ἐν Ἑλλάδι πρὸς τοῦ Ἰουστινιανοῦ νὰ καθηολογήσῃ τὴν χριστιανικὴν πίστιν καὶ νὰ μετὰσχῇ τῆς λατρείας τοῦ ἐνὸς θεοῦ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. Μετὰ τοσαύτης ἐπιμονῆς ἀπ' ἐναντίας διετηρεῖτο ἡ ἀρχαία θρησκεία ἐν τῇ χώρᾳ ἐν ἣ εἶχε γεννηθῆ καὶ ἐν ἣ εἶχε διακωνισθῆ διὰ τῶν θαυμασιωτάτων τῆς μεγαλοφυΐας πλασμάτων, ὥστε ἀπὸ τοῦ τετάτου αἰῶνος τὸ ὄνομα Ἑλλήν ὑπῆρχεν ἐν χροῖσει πρὸς δήλωσιν τοῦ εἰδωλολάτρου.

Ἄλλ' αὐστηροὶ νόμοι εἶχον ἀπαγορεύσει κατ' ἐπανάληψιν πᾶσαν ἐθνικὴν λατρείαν, πᾶσαν θυσίαν, πᾶσαν λιτανείαν καὶ περὶ τοὺς βωμοὺς περιστροφὴν καὶ διατάξει ἂν μὴ τὴν κατάρριψιν, ἀλλὰ καὶ τὴν κλείσιν τῶν ναῶν καὶ ἱερῶν. Διὰ τοῦ θεπισματός τῶν αυτοκρατόρων Ἀραδίου καὶ Ὁνωρίου τῆς 9 Ἰουνίου 408 διετάχθη ῥητῶς ἡ ἀπὸ πάντων τῶν ἔτι ὑφισταμένων ναῶν ἀπομάκρυνσις τῶν εἰδώλων, ἢ καταστροφὴ τῶν βωμῶν καὶ ἡ χρησιμοποίησις τῶν ναῶν αὐτῶν εἰς δημόσια ἔργα. Ἄλλὰ τὰ κελεύσματα ταῦτα οὐδέποτε ἐξετελέσθησαν ἐν Ἀθήναις, ἐπεὶδὴ τὴν πόλιν ταύτην ἐξήσφαλιζεν ἀπ' αὐτῶν ἡ ἀδυναμία τῆς αὐ-

τοῦ ἐπισκοπικῆς ἐκκλησίας, ἡ ἰσχύς τῆς δημοσίας γνώμης, ἡ λεπτὴ παιδείσις καὶ ἡ εὐσέβεια τῶν ἐκγόνων πρὸς τὰ μνημεῖα τῶν πατέρων. Ἄλλως δὲ ἡ παλαιὰ πίστις εὗρισκε προστασίαν ἰσχυροτάτην παρὰ τῶν ἀπὸ τῶν παλαιῶν χρόνων ἱδρυμένων ἐπιστημονικῶν παιδευτηρίων, ἅτινα οὐδένα βυζαντικῆς κυβερνήσεως ἐτόλμα ἤδη νὰ καταργήσῃ διὰ τῆς βίας, ἐπεὶδὴ ἡ διάλυσις τοῦ παπιστηρίου ἔμελλε νὰ στερήσῃ τοῦ κυριωτάτου χρηματισμοῦ τὰς Ἀθήνας, ἄλλως οὐσας πτωχὰς περὶ πάντα ἄλλον πόρον.

Ἄλλ' οὐχ ἦττον ἡ νεαρὰ εἰδωλολάτρίς Ἀθηναῖς δὲν εἶδε πλέον κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς τινὰ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐκείνων πομπῶν τῶν πρὸς τιμὴν τῆς ὁμωνύμου αὐτῆ θεᾶς ἀγομένων, πλὴν ἡ μόνον ἐπὶ τῶν ἀναγλύφων τοῦ Φειδίου τῶν κοσμούντων τὴν ζωφόρον τοῦ Παρθενῶνος. Δὲν προσέφερε πλέον τὴν δέσπιν αὐτῆς ἐν τῷ παρλιισίῳ ναῷ τῶν Μουσῶν ἢ ἐν τοῖς τῆς Ἀθηνᾶς Πολιάδος καὶ τῆς Παρθένου πρὸ τῶν ἀγαλμάτων τῆς μεγάλης θεᾶς καὶ τοιαῦτα κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους δὲν εἶχον ἔτι ἀπομακρυνθῆ.

Πράγματι δ' ἐτι κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ νεοπλατωνικοῦ φιλοσόφου Πρόκλου, ὅστις ἦλθεν ἐν ἔτει 429 εἰς Ἀθήνας καὶ κατεῖχε τὴν ἔδραν τῆς Ἀκαδημείας περίπου ἀπὸ τοῦ 450, εὗρισκετο τὸ περιφανὲς χρυσελεφάντινον ἀγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου κατὰ χώραν ἐν τῷ Παρθενῶνι. Τὴν δ' ἀπαγωγὴν αὐτοῦ ἐκείθεν ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν ἐπέζησεν ἔπειτα αὐτὸς ὁ Πρόκλος, ὡς διηγεῖται ὁ μαθητῆς αὐτοῦ καὶ βιογράφος Μαρῖνος λέγων· «Ὅπως δὲ αὐτὸς καὶ αὐτῆ τῆ φιλοσόφῳ θεᾷ προσφιλὴς ἐγένετο, παρέστηκε μὲν ἱκανῶς καὶ ἡ αἰρεσις τοῦ ἐν φιλοσοφίᾳ βίου, τοιαύτη γενομένη οἶκιν ὁ λόγος ὑπέδειξε· σαφῶς δὲ καὶ αὐτῆ ἡ θεὸς ἐδήλωσεν, ἠνίκα τὸ ἀγαλμα αὐτῆς τὸ ἐν Παρθενῶνι τέως ἱδρυμένον ὑπὸ τῶν καὶ τὰ ἀκίνητα κινούντων μετεφέρετο. Ἐδόκει γὰρ τῷ φιλοσόφῳ ὄναρ φοιτῆν παρ' αὐτὸν εὐσχήμων τις γυνὴ καὶ ἀπαγγέλλειν ὡς χροὶ τάχιστα τὴν οἰκίαν προπαρασκευάζειν. Ἡ γὰρ κυρία Ἀθηναῖς, ἔφη, παρὰ σοὶ μένειν ἐθέλει.»¹

Ἄλλ' ἐν τούτοις τὸ ἀριστοτέλνημα ἐκείνο τοῦ Φειδίου ἦτο πλέον μόλις ὁρατὸν διὰ τὴν Ἀθηναῖδα, ἐπεὶδὴ οἱ ναοὶ τῶν ἀρχαίων θεῶν ἔμενον κλεισμένοι, ἢ δ' εἰς αὐτοὺς φοίτησις ἐτιμωρεῖτο αὐστηρῶς ὑπὸ τῶν νόμων. Μόνον δ' ἐν τῇ πατρικῇ αὐτῆς οἰκίᾳ ἠδύνατο νὰ μετέχῃ τῶν μυστικῶν ἐσορῶν ὡς ἐτόλμα νὰ ἐσορᾷ ὁ πατὴρ αὐτῆς ὕψιν εἰς τοὺς Ὀλυμπίους. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἀπόκρυφος αὕτη

1. Ὁ Herzberg τόμ. Γ' σ. 429, 529 φρονεῖ ὅτι ἐνταῦθα ἐνοεῖται ἡ Πρόμαχος. Ἄλλ' ὅτι πρόκειται περὶ τῆς Παρθένου, διδασκόμεθα παρ' αὐτοῦ τοῦ Μαρῖνου λέγοντος ἐν βίῳ Πρόκλου, κεφ. 30, ἠνίκα τὸ ἀγαλμα αὐτῆς τὸ ἐν Παρθενῶνι τέως ἱδρυμένον ὑπὸ τῶν καὶ τὰ ἀκίνητα κινούντων μετεφέρετο. Ἀπῆλθῃ δὲ τὸ ἀγαλμα μετὰ τὸ 429, ὅτε ὁ Πρόκλος ἦτο ἡδὴ ὀνομαστός.

1. Cunctos populos in tali volumus religione versari, quam divum Petrum Apostolum tradidisse Religio usque ad nunc ab ipso insinuata declarat. Cod. Theod. XVI, 1, 2.

λατρεία ἦτο κινδυνώδης ἐπειδὴ ὑπῆρχον μνηστὰι δυνάμενοι νὰ καταγγείλωσιν αὐτὸν εἰς τὰς ἀρχάς. Ὁ ἐνθουσιώδης Πρόκλος ἐτόλμησέ ποτε νὰ παραβῆ τὰ κελεύσματα τῆς ἐξουσίας. Ἡ θυγάτηρ τοῦ Πλουτάρχου Ἀσκληπιγένεια ἦτο ἐπικινδύνως ἀσθενής, οἱ δὲ ἰατροὶ εἶχον ἀπελπισθῆ περὶ αὐτῆς· τότε δὲ ὁ πατὴρ τῆς μελλοθανάτου, φίλος ἂν τοῦ Πρόκλου, παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ δεηθῆ τοῦ σωτῆρος Ἀσκληπιοῦ, ὁ δὲ φιλόσοφος ἀπεράτισε τοῦτο. Ἐλάβε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν συμμαθητὴν Περικλῆν, ἐπορεύθη εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἐδεήθη ἐν αὐτῷ κατὰ τὸ παλαιὸν ἔθος. Ὁ βιογράφος αὐτοῦ, διη. οὔμενος ταῦτα, παρατηρεῖ ὅτι τὸ τόλμημα τοῦτο ἐτελέσθη οὕτω κρυφίως καὶ δεξιῶς, ὥστε οἱ μνηστὰι δὲν ἔλαβον αὐτοῦ τὴν παραμικρὰν γνῶσιν.¹ Ἀλλὰ πράγματι καὶ ὁ ἐπιμονώτατος τῶν ἐθνικῶν ὤφειλε νὰ συνίδη ὅτι ἡ ἀρχαία θρησκεία οὐδένα εἶχε πλέον ζῶντα σύνδεσμον μετὰ τῶν χρόνων ἐκείνων καὶ εἶχεν ἀπολεσθῆ ἕνεκα σωτηρίας.

Ὁ Ἀσοντίος εἶχε μὲν κοσμήσει τὴν θυγατέρα αὐτοῦ διὰ τῆς τελειοτάτης ἀττικῆς παιδείου, ἀλλὰ μόνον ἐν εἶχεν ἀμελήσει, νὰ ἐκλέξῃ αὐτῇ ἐκ τῶν εὐγενῶν νεανιῶν τῆς χώρας ἄξιόν τινα σύζυγον. Ἡ Ἀθηναῖς ἦτο πλουσία, πεπαιδευμένη καὶ ἐξόχως ὠραία, καὶ ὅμως ὁ πατὴρ αὐτῆς ἀπέθανε χωρὶς νὰ ἴδῃ αὐτὴν ὑπανδρευμένην. Αἱ δ' ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ διδόμεναι παραγγελίαι ἐδρίσκονται ἐν ἀντιθέσει δεινῇ πρὸς τὰ πατριὰ αὐτοῦ αἰσθήματα. Κατέστητε δὴλα δὴ γενικοῦς κληρονόμους τοὺς δύο αὐτοῦ υἱοὺς Βαλέριον καὶ Γέσιον, περὶ δὲ τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν ἀφῆκε τὴν ἐξῆς μόνον λακωνικὴν παραγγελίαν· ὀρίζω νὰ δοθῶσιν εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου θυγατέρα Ἀθηναῖδα ἑκατὸν χρυσὰ νομίσματα, ἐπειδὴ ἀρκεῖ αὐτῇ ἡ αὐτῆς τύχη ἢ ὑπερέχουσα πᾶσαν γυναικεῖαν τύχην.²

Ἰσως ἡ λαμπρὰ τύχη, ἥς μετὰ βραχῶν χρόνον ἀληθῶς μετέσχεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀσοντίου, προκάλεσε τὴν παράδοσιν καθ' ἣν ὁ πατὴρ αὐτῆς ὡς φιλόσοφος εἶχε διίδει τὴν τύχην τῆς κόρης ἐπικοπῶν τοὺς ἀστέρας. Ἰνα δὲ ὑψωθῇ ἡ μυθώδης εὐτυχία τῆς νεαρᾶς εἰδωλολάτρινος δι' ἰσχυρᾶς ἀντιθέσεως παρεστάθη ὑπὸ τῆς ἱστορίας ὡς τις ἄκληρος καὶ ἀπόβλητος. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἰκέτευσεν, ὡς διηγοῦντο, ἡ Ἀθηναῖς γονυπετῆς τοὺς ἰδίους ἀδελφοὺς νὰνατρέψωσι τὴν ἄδικον διαθήκην καὶ νὰ πληρώσωσιν αὐτῇ τὸ τρίτον τῆς ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθείσης οὐσίας, ἐπειδὴ ὤφειλον νὰ ὁμολογήσωσι καὶ αὐτοὶ

ὅτι δὲν εἶχον ἐπίσφιρι δι' ἀστοργίας τὴν ὀργὴν τοῦ πατρὸς. Ἀλλ' ἐκεῖνοι ἀνῆλθεις ἀπεδίωξαν τὴν ἱετεύουσαν ἐξ αὐτοῦ τοῦ πατρικοῦ οἴκου, μεθ' ἧς κατέρυγε παρὰ τῇ ἀδελφῇ τῆς θανούσης· αὐτῆς μητρὸς.

Ἀλλὰ τοσοῦτο τοῦλάχιστον εἶνε πιστευτὸν καὶ βεβαίως ἀληθές, ὅτι ἔρις τις μετὰ τῶν ἀπλήστων ἀδελφῶν περὶ τοῦ ἀνήκοντος αὐτῇ μέρους τῆς πατρικῆς κληρονομίας ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ καταλίπη τὰς Ἀθήνας.

Οὔτε τὸ ἔτος τοῦ θανάτου τοῦ Ἀσοντίου οὔτε τὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ εἶνε γνωστόν. Ἐβασίει δὲ, ὡς δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν, ἔτι ἐπὶ μικρὸν ἐν Ἀθήναις παρὰ τῇ θεῖᾳ αὐτῆς ἵνα διεξαγάγῃ πρὸς τῶν δικαστηρίων τῆς πόλεως δίκην ἧτις ἀπέβη ἄκακος! Ἀλλὰ περὶ τούτων οὐδὲν λέγουσιν οἱ Βυζαντινοὶ ἱστοριογράφοι, οἵτινες περὶ τῆς δίκης ταύτης ἐνδιεφέροντο μόνον καθ' ὅσον αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τῶν σχέσεων τῆς ἀπροστατεῦτου θυγατρὸς τοῦ φιλοσόφου μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει αυτοκρατορικῆς αὐτῆς. Αὐτὸς δὲ πράγματι ἤγαγεν αὐτὴν ἡ θεῖα, καὶ δὴ εἰς τὸν οἶκον ἄλλης, τινὸς ἀδελφῆς τοῦ θανόντος Ἀσοντίου.

[Ἐστία συνέχεια].

ΓΑΜΟΣ ΕΞ ΕΡΩΤΟΣ

Διήγημα.

Συνίτια καὶ τίλος ἰδίαι σελ. 257.

Ἡ μετὰ τῶν ἀπόστασις εἶχεν ἤδη ἐλαττωθῆ. Ἡ Ἰωάννα προσεγγίσασα ἐκάθησεν, ὄχι ἐπὶ τῶν γονάτων του, ἀλλ' ἐπὶ μικροῦ χαμηλοῦ σκαμποδοῦ παρὰ τοὺς πόδας του. Οὗτος δ' ἤρριγε πάλιν :
— «Πέμπτη, 5 Ἰουρίου. Σήμερον τὸ πρωτὶ, μετὰ τὰ γυμνάσια, ἐπεστρέφομεν βήματα ἀργῶ ἐκ τῆς Λεωφόρου τῶν Θεωριῶν. Ἰδοὺ ἐρχεται πρὸς με ὁ ὑπασπιστῆς λέγων, ὅτι με ζῆτεῖ ὁ συνταγματάρχης. Τρέχω καὶ τὸν φθάνω ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ σώματος.—Δοχαγέ, μὲ λέγει, μήπως θέλεις νὰ πωλήτῃς τὸ ἀλογό σου;— Ἄ μπᾶ! συνταγματάρχα μου, βεβαίως ὄχι. . .—Καὶ ἂν νεύρισκες καὶ κέρδος;—Πόσο κέρδος; ὅσο κι' ἂν εἶνε, δὲν τὸ πωλῶ.—Κοίμα, θὰ τὸ ἀγόραζε μιὰ πολὺ ὠραία νέα, ἡ ὁποία καὶ σὲ γνωρίζει.—Μὲ γνωρίζει, λέγετε;—Ἰποθέτω, βέβαια... Σὲ συνήνητῃς πολλὰκι, σὲ εἶδε εἰς τὴν πλατεῖαν... » τέλος πάντων ἔκαμνε ὡς νὰ σ' ἐγνωρίζε... καὶ » μάλιστα, ἂν δὲν ἀπατώμαι, θαρρῶ πῶς ἄμα ἐπρόφερα τὸ ὄνομά σου ἐκοκκίνισε κάπως, ἐκοκκίνισε ἀρκετὰ ἐπαισθητῶς.—Καὶ ποῖα εἶνε; σὰς » παρακαλῶ, συνταγματάρχα μου.—Ἡ κόρη ἐνός » μηχανικοῦ ἐδῶ, ἐνός κάποιου κ. Λαβλιμιέρ.—

1. Αἱ λέξεις τοῦ Μαλάλα λέγοντος ὡς ὀρθαν ἡν καὶ ὡς παρθένον ἐφύλαξεν αὐτὴν φαίνονται ὑποσημαίνουσαι μακροτέραν τινὰ διαμονὴν τῆς Ἀθηναίδος παρὰ τῇ θεῖᾳ.

1. Καὶ οὐδεμίαν πρόφασιν τοῖς ἐπιβουλεύειν ἐθέλουσι παρασχών. Μαρτίνος κεφ. 29. Ἠδύνατο δὲ νὰ τολμήσῃ ταῦτα ὁ Πρόκλος κατὰ τὸν βιογράφον αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἡ οἰκία του ἔκειτο ἐγγὺς τοῦ Ἀσκληπιείου.

2. Μαλάλας XIV, 353. Ἴδ' καὶ τὸ Πασχάλιον Χρονικὸν καὶ τοὺς μεταγενεστέρους Βυζαντινοὺς.